

INAUGURATIE LECTOR
DINAND EKKEL

TERUG NAAR BALANS

Dinand Ekkel is sinds kort lector Natuurlijk Gezond Samen-Leven aan de CAH Almere. Bij zijn inauguratie beschrijft hij de opdracht van het lectoraat: bijdragen aan natuurlijk en gezond samenleven van mensen in een groene omgeving.

TEKST EN FOTOGRAFIE TON VAN DEN BORN

Een groepje docenten staat bij natuurfoto's en plakt kleurige plaatjes op hun favoriete sfeerbeeld. Welke foto zou je groot op je ziekenhuiskamer willen hebben, is de vraag: het strand, de bergen, het bos of de waterval? Ze lopen door naar de hoek waar een kat op tafel zit. Aaien is toegestaan. De vraag is hier: kunnen en mogen dieren een rol spelen in de gezondheid van mensen? Ja, vinden de meesten, al was het alleen maar omdat dieren niet naar je dossier vragen.

Ze maken zo kennis met het werkveld van het lectoraat van Dinand Ekkel. Hij houdt vandaag, 20 maart, bij Groenhorst College Almere, zijn inaugurele rede. Na formuleringen die samengevat kunnen worden als 'ja, ik wil' volgt zijn installatie als lector Natuurlijk Gezond Samen-Leven aan de CAH Almere.

Oliver en Descartes

Geconcentreerd luistert zijn trotse moeder naar de rede. Zij is een van de ruim 150 toehoorders. Veel van de aanwezigen zijn docent of medewerker van de CAH, maar er zijn vertegenwoordigers vanuit het hele groen-onderwijsveld gekomen en ook ambtenaren van de

gemeente Almere en de provincie Flevoland. Zij hopen dat Ekkel bijdraagt aan een gezondere mens in provincie en gemeente en financieren het lectoraat.

Ekkel heeft zich voor zijn rede laten inspireren door Piet Wiepkema, ooit zijn docent bij Zoötechniek in Wageningen. Door Jamie Oliver, de kookkunstenaar die in een speech aandacht vroeg voor de groeiende obesitasproblematiek. En vooral door Hippocrates, die in het oude Griekenland al wees op het verband tussen veranderingen in het natuurlijk milieu en de ziektecijfers. Ekkel leidt ons terug naar Hippocrates.

Want, zegt hij, met dank aan de Verlichting en Descartes, zijn we anders gaan kijken naar dat verband tussen ziekte en natuurlijk milieu. "Met de Verlichting groeide het geloof dat natuur beheersbaar was en dat wetenschap hierin een belangrijk instrument was." De medische wetenschap had enkel aandacht voor 'de fysieke en chemische dimensie' en verwaarloosde andere dimensies die volgens de Wereldgezondheidsorganisatie gezondheid kenmerken, namelijk de psychische, sociale en spirituele.

Dat de geneeskunde zich zo eenzijdig op het lichaam richt, komt

volgens Ekkel vooral door Descartes die brak met 'de aristotelische traditie dat lichaam en ziel één zijn'. Met de Franse filosoof uit de 17de eeuw werd 'het goddelijke geestelijke afgesplitst van het aardse materiele'.

Gezonde toekomst

Het moet anders, vindt Ekkel. Hij is er als 'theïstische evolutionist' van overtuigd dat de mens, gestuurd door de Schepper, zich bewust is geworden van zichzelf en

'Een gezond mens is niet vooral een niet-ziek mens, maar een mens in balans met zijn omgeving'

van die Schepper. De evolutionaire krachten hebben, zo stelt hij, genen ontwikkeld die succesvol waren in de omstandigheden waarmee hij werd geconfronteerd: een halfopen, groen natuurlijk landschap. "Succesvol waren de mensen die bij het zoeken naar voedsel acht sloegen op de omgeving waarin ze verkeerden."

We zijn volgens hem niet gemaakt voor de sterk urbaniserende omgeving waarin we nu leven. "De mens vervreemdt van de natuur, van oorsprong van het voedsel en de cyclus van leven en dood van plant en dier. Hij roept de gezondheidsproblemen over zich af."

"Een gezond mens is niet vooral een niet-ziek mens," vervolgt hij, "maar een mens in balans met zijn omgeving." Dit sluit aan bij een benadering, salutogenese, waarbij het niet gaat om hoe ziektes ontstaan, maar waar gezondheid haar

Dinand Ekkel

Dinand Ekkel (46) is sinds 1 maart 2011 lector Natuurlijk Gezond Samen-leven. Hij studeerde in 1988 af in de Zoötechniek aan Wageningen Universiteit. Hij was kort werkzaam bij HAS Den Bosch, promoveerde in 1996 aan de Universiteit Utrecht op een onderzoek naar het gedrag en het welzijn van varkens en deed onderzoek bij Wageningen UR. In januari 2011 kwam hij bij de CAH. Aanvankelijk vooral als docent Ethologie en Welzijn van Dieren, maar steeds nadrukkelijker droeg hij bij aan onderwijsinnovatieprojecten van

de CAH en de Groene Kennis Coöperatie (GKC). Eerder, in juni 2008 werd hij programmaleider van het onderwijsinnovatieprogramma Groene Kennis voor en door Burgers van de GKC. Dit programma stimuleert instellingen om als groen onderwijs veel meer bij te dragen aan maatschappelijke vraagstukken zoals gezondheid, duurzaamheid en kwaliteit van de leefomgeving. Het lectoraat wil hier vanuit CAH Almere aan bijdragen.

Tijdens een carousel kunnen familie, vrienden, collega's en relaties kennismaken met het werkterrein van het lectoraat

oorsprong vindt. Veel woorden passeren het spreekgestoelte die ik niet iedere dag gebruik, maar gelukkig ligt de gedrukte versie van de rede klaar bij de uitgang.

Nu begrijp ik wel de titel die Ekkel voor zijn rede gekozen heeft: Terug naar de toekomst. Een gezondere toekomst hangt volgens de nieuwe lector af van de mate waarin we in staat zijn om juist het verleden te begrijpen. Tot dat inzicht had gedragsbioloog Wiekema hem al geïnspireerd.

Beweeglandschappen

Wat gaat het lectoraat doen aan de verstoorde balans tussen mens en omgeving? Wat doet de lector met de kernvraag: 'hoe kunnen mensen natuurlijk, gezond samenleven in interactie met de groene omgeving waarbij de mens duurzaam gebruik maakt van die omgeving en de kwaliteit van die omgeving is gegarandeerd?'

Het lectoraat wil met studenten van vooral de opleidingen Natuur, economie en leefomgeving en Toegepaste biologie van CAH Almere nagaan hoe dit functioneert. Hoe natuur, dieren en voeding optimaal kunnen bijdragen aan de gezond-

heid van de mens en de kwaliteit van het leven. Het lectoraat en de kenniskring wil ook onderzoek doen naar wat bijvoorbeeld vergroening van de leefomgeving in wijken betekent voor huisartsenbezoek en de sociale samenhang.

'Een gezondere toekomst hangt af van de mate waarin we het verleden begrijpen'

Hoe kun je eraan bijdragen dat mensen gezonder gaan eten, hoe kun je dieren 'toepassen' in de zorg en hoe kun je bijvoorbeeld in Almere beweeglandschappen creëren? Hoe kan de helende werking van groen optimaal bijdragen aan de gezondheid van de mensen in Almere Poort, de snelgroeijende wijk waar straks ook de CAH-campus komt?

Nauw verweven

Wiggele Oosterhoff, teammanager praktijkgericht onderzoek, schetst de context van het lectoraat, de ambities van de CAH en positie van Dinand Ekkel. De CAH wil zich namelijk richten op leefomgeving, levensbehoefte en levensdoel. Niet alleen in Dronten, maar ook in Almere, Barneveld en Wageningen. Voor het kenniscentrum in Almere werkt Ekkel samen met lector Gaston Remmers, stadslandbouw. "Die lectoraten zijn nauw verweven", zegt Oosterhoff. "Het is dan ook goed dat ze gezamenlijk één kenniskring hebben."

"Ik ben trots op deze lectoraten", besluit Wil Bekkering, directielid van de CAH, de feestelijke bijeenkomst. "En in het bijzonder ben ik trots op Dinands passie, visie en expertise." ■